

Onderwerp

Voortgangsrapportage Uitvoeringsprogramma Floriade tweede helft 2017

Kern mededeling:

U wordt met bijgevoegde voortgangsrapportage geïnformeerd over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Floriade van de provincie Flevoland.

Mededeling:

De voortgangsrapportage Uitvoeringsprogramma Floriade duidt de provinciale inbreng voor en de visie op de werkzaamheden ten behoeve van de Floriade 2022 in Almere.

Het Uitvoeringsprogramma Floriade is door Gedeputeerde Staten in december 2015 aan Provinciale Staten verstrekt en vervolgens betrokken bij de vergadering van de Statencommissie Economie op 3 februari 2016 en de besluitvorming van Provinciale Staten van 24 februari 2016 inzake Begrotingswijziging en uitvoering 'Floriade Werkt!'. Hierbij is de toezegging gedaan twee maal per jaar over het uitvoeringsprogramma te rapporteren.

Bijgevoegde voortgangsrapportage geeft inzicht in de stand van zaken met betrekking tot het Uitvoeringsprogramma Floriade en de activiteiten die daarvoor in de tweede helft van 2017 zijn uitgevoerd.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Voortgangsrapportage Uitvoeringsprogramma Floriade tweede helft 2017	2121882	Ja

Ter inzage in de leeskamer

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
n.v.t.		

Registratienummer

2113674

Datum

26 januari 2018

Auteur

D. Bennaars

Afdeling/Bureau

GE

*Openbaarheid***Openbaar***Portefeuillehouder***Appelman, J.N.J.**

Ter kennisname aan PS en burgerleden

UITVOERINGSPROGRAMMA FLORIADE

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2^E HELFT 2017

Januari 2018

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3	4.4.2 Arboretum	11
1. Algemeen	4	4.4.3 Van proces naar realisatie	12
2. Relatie Floriade met het programma Almere 2.0	5	4.5 Innovatieve bruggen	12
3. Activiteiten gericht op de wereldtentoonstelling in 2022	6	5. Activiteiten gericht op de kenniscampus	13
3.1 Governance	6	5.1 Inhoudelijk: Feeding the City	13
3.2 Provinciale bijdrage 10 miljoen via het Fonds Verstedelijking Almere .	7	5.2 Fysiek	13
3.3 Internationale agenda	7	5.3 Reuring Flevo Campus	14
4. Activiteiten gericht op versterking van de kenniseconomie via ‘Floriade Werkt!’	8	6. Overige	15
4.1 Floriade Werkt! Challenges	8	6.1 Etalages langs de Waterlandseweg	15
4.1.1 Challenge “Help mee met de toekomst van onze voeding”	8	6.2 Vereniging Flevo food	15
4.1.2 Nieuwe challenges	9	6.3 Interreg Europe ‘FoodChains 4 EU’	15
4.2 Nadere Regel Floriade Werkt!	9	6.4 Betrokkenheid bedrijfsleven	16
4.3 Monitoring	10	6.5 Gebiedsagenda Dronten	16
4.4 Het Innovatiepaviljoen	10		
4.4.1 Ontwerp van het pand	10		

INLEIDING

Met deze rapportage informeert het College van Gedeputeerde Staten Provinciale Staten over de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Floriade. Het Uitvoeringsprogramma Floriade is door Gedeputeerde Staten in december 2015 aan Provinciale Staten aangeboden. Dit Uitvoeringsprogramma beschrijft de provinciale inbreng voor en visie op de werkzaamheden ten behoeve van de Floriade 2022 in Almere.

Gedeputeerde Staten (GS) hebben Provinciale Staten (PS) de toezegging gedaan twee maal per jaar te rapporteren over de stand van zaken van de voortgang van het Uitvoeringsprogramma Floriade van de provincie Flevoland.

Voor u ligt de voortgangsrapportage tweede helft 2017 van het Uitvoeringsprogramma Floriade, die inzicht geeft in de voortgang en de activiteiten van het uitvoeringsprogramma sinds het voorjaar 2017 tot en met eind 2017. Dit was een periode waarin de eerste challenge werd afgerond en de bouw van het Innovatiepaviljoen werd voorbereid. Omdat in november en december 2017 PS-voorstellen over de Floriade geagendeerd waren, hebben we de voortgangsrapportage tot na die besluiten aangehouden.

1. ALGEMEEN

Op en rond het Floriadeterrein wordt hard gewerkt aan de verbreding van de A6 en de voorbereiding van het terrein. De Floriade wordt fysiek zichtbaar. Maar er gebeurt veel meer. De provincie heeft de eerste Challenge georganiseerd en werkt aan het versterken van het netwerk van innoverende ondernemers en kennisinstellingen met de Flevo Campus.

De verdubbeling van de A6 leidde al tot grootschalige werkzaamheden op en rond het Floriadeterrein, maar nu is in opdracht van de gemeente Almere ook het bouwrijp maken van het terrein zelf gestart. De provincie Flevoland draagt ook bij aan deze ontwikkelingen, met de voorbereiding van de bouw van het eerste paviljoen. De provincie Flevoland ziet de expo niet (alleen) als een doel op zich, maar vooral als een middel om de regionale kenniseconomie structureel te versterken. Daarom wordt het paviljoen al ruim vóór het evenement gebouwd en zal het ook na het evenement blijven bestaan.

De voorbereiding van de Floriade begint steeds zichtbaarder te worden. Het Floriadeterrein gelegen tegen de A6 wordt opgehoogd. Hiermee wordt ook de kavel waar de provincie haar paviljoen gaat bouwen opgehoogd. De strekdam naar Utopia is verbreed voor de aanleg van de boulevard en is er een tijdelijke zanddam naar het Weerwatereiland aangelegd. De aanplant van de eerste boom op het Weerwatereiland op 30 november 2017 en het ondertekenen van een convenant over de realisatie van het arboretum markeren de overgang naar een nieuwe fase: de inrichting van het terrein gaat van start en het bedrijfsleven verbindt zich daaraan.

Het terrein wordt niet alleen in gereedheid gebracht voor het evenement in 2022, maar ook voor de toekomstige stadswijk Floriade. De gemeente Almere heeft het bestemmingsplan vastgesteld en een gebiedsvisie voor het toekomstig

stadsdeel voorbereid. In december 2017 is de gemeente Almere gestart met een Europese aanbestedingsprocedure voor het selecteren van een marktpartij die het Floriadeterrein kan ontwikkelen, financieren, coördineren, realiseren en exploiteren. De provincie wordt betrokken bij de beoordeling van de inzendingen. De bouwvergunning voor het Innovatiepaviljoen van de provincie is verleend. De realisatie van dit pand in 2019 is de eerste stap naar een fysieke Flevo Campus, één van de 'stippen' achter de horizon van de Floriade, waarvoor in 2017 de inhoudelijke onderzoeksagenda van Flevo Campus gestart is.

De provincie heeft in de zomer van 2017 de eerste Floriade Werkt! Challenge afgerond. Er wordt momenteel samen met partners nagedacht over de tweede Challenge. Ook gaan Flevolandse ondernemers onder de vlag van de Vereniging Flevo Food aan de slag met het opzetten van gezamenlijke distributie en marketing van in Flevoland geteeld voedsel. De komst van de Floriade draagt bij aan de provinciale zichtbaarheid in (inter-)nationale netwerken, zoals de MRA-voedselstrategie en de nationale voedselagenda.

De Floriade B.V. heeft haar visie op het evenement uitgewerkt. Diverse opties om het evenement te vullen zijn getest bij doelgroepen. Hierdoor heeft de Floriade B.V. een beeld van wat bezoekers aanspreekt. Zo wil de Floriade B.V. stedenpaviljoens op het evenement in plaats van landenpaviljoens. Ook werkt de Floriade B.V. aan betrokkenheid van het regionale bedrijfsleven bij het evenement en de voorbereiding daarvan, onder meer via de lancering van de Floriade Business Club, die in korte tijd al meer dan 120 leden heeft gekregen. Voor bewoners en andere geïnteresseerden is elke eerste woensdag van de maand in het Floriade paviljoen een inloopmiddag. Regelmatig worden Breakfast Clubs georganiseerd waar bewoners en organisaties elkaar inspireren over hun bijdrage aan de Floriade. De erkenning door de BIE van Floriade 2022 als worldexpo op 15 november 2017 is een bekroning op het werk van de Floriade B.V. van de afgelopen anderhalf jaar.

2. RELATIE FLORIADE MET HET PROGRAMMA ALMERE 2.0

In alle 5 programmalijnen van het Fonds Verstedelijking Almere (onderdeel programma Almere 2.0) liggen relaties met de Floriade. Het Jaarprogramma 2017 is in uitvoering en met het Jaarprogramma 2018 is in november 2017 door zowel de gemeenteraad van Almere als door PS ingestemd als onderdeel van de begroting.

In het Meerjarenprogramma voor het Fonds Verstedelijking Almere (FVA), dat in november 2016 bij de begrotingsbehandeling is vastgesteld, zijn vijf programmalijnen benoemd. Deze lijnen vormen het kader voor de besteding uit het FVA voor de komende vijf jaar. De eerste jaarschijf is uitgewerkt in het vastgestelde Jaarprogramma 2017. Inmiddels is ook het Jaarprogramma 2018 als onderdeel van de begrotingsstukken aan PS aangeboden en PS hebben daarmee ingestemd.

De vijf programmalijnen zijn:

1. Versterken hart van de stad
2. Versterken leer- en werkomgeving
3. Energy on Upcycling
4. Versterken verblijfsplekken: cultuur, recreatie en toerisme
5. Vernieuwend wonen

In elke programmalijn liggen relaties met de Floriade. Soms is die relatie heel direct: de provinciale cofinanciering aan de Floriade is ondergebracht in Programmalijn 1 (maar kan bij aanwending in een andere lijn ondergebracht worden) en de fysieke relatie van de Flevo Campus op het Floriadeterrein is onderdeel van programmalijn 2. In andere gevallen blijkt de Floriade in 2022 een aanjager. In programmalijn 1 wordt bijvoorbeeld gewerkt aan een kwaliteitsverbetering van station Almere Centrum en de stationsomgeving en wordt gewerkt aan het Rondje Weerwater. Hierbij werkt het jaar 2022, waarin de infrastructuur op orde moet zijn, als versneller. Vanuit programmalijn 3 wordt gekeken naar de relaties tussen circulaire economie en het Floriadeterrein. Het nieuwe Upcycle Centrum op bedrijventerrein De Steiger, ligt pal naast het Floriadeterrein. Programmalijn 4 gaat onder andere over cultuur en het ligt voor de hand dat daarbij de komende jaren ook de culturele dubbelprogrammering op de Floriade aan de orde komt. In programmalijn 5 wordt gezien of sommige experimenten met vernieuwend wonen op het Floriadeterrein kunnen plaatsvinden, zoals de realisatie van een straat van de toekomst onder de werktitel iStreet. Zo is er vanuit elke portefeuille wel een relatie met de thema's van de Floriade. De provinciale cofinanciering van € 10 mln is echter gericht op het terrein en het evenement.

3. ACTIVITEITEN GERICHT OP DE WERELDTENTOONSTELLING IN 2022

Gemeente Almere heeft het bestemmingsplan vastgesteld en is gestart met de eerste werkzaamheden. Er loopt nog wel een bodemprocedure tegen het nieuwe bestemmingsplan, maar het plan is wel in werking getreden. Met hulp van de bureaus Bloc en Northern Light heeft de Floriade B.V. een inspirerende uitwerking gemaakt van het evenement. De realisatie van het arboretum is hiervan het eerste onderdeel dat in uitvoering komt.

In het Jaarprogramma 2018 FVA zijn twee nieuwe activiteiten opgenomen waarvoor de provinciale cofinanciering aan de Floriade wordt ingezet. Gezocht wordt naar een samenwerking met het bedrijfsleven en met kennisinstellingen om te zorgen dat de vier bruggen die op het terrein worden aangelegd, een showcase worden van innovaties in bruggenbouw. De andere activiteit is de organisatie van Floriade Dialogues.

Een belangrijke mijlpaal is bereikt met de op 15 november 2017 gekregen formele erkenning van het Bureau International de Expositions (BIE) in Parijs.

Op 15 juli 2016 is de Floriade B.V. opgericht. De vennootschap heeft ten doel het organiseren van een succesvolle Floriade Almere in 2022 als wereldexpo en het organiseren van een aantrekkelijke 'making of' voor de periode 2016-2022. De Floriade B.V. heeft een bestuur, bestaande uit twee bestuurders: mw. Jannewietske de Vries en dhr. Jan Willem Griep. De algemene vergadering van aandeelhouders kent slechts één aandeelhouder: de gemeente Almere. De provincie is geen aandeelhouder van de Floriade B.V. en maakt ook geen deel uit van de RvC. Beleidsmatige afstemming tussen gemeente en provincie vindt plaats via de Bestuurlijke Begeleidingsgroep Floriade, die bestaat uit de gemeente Almere, de provincie Flevoland, de Floriade B.V., de NTR, het Ministerie van Economische Zaken & Klimaat en de gemeente Amsterdam. Daarnaast is er structureel bilateraal overleg tussen de wethouder Floriade en de

gedeputeerde Floriade. Ook de burgemeester en de Commissaris van de Koning zijn betrokken, vanwege onder meer openbare orde en veiligheid.

3.1 GOVERNANCE

Direct na de oprichting van de Floriade B.V. is een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Almere en de Floriade B.V. gesloten. Hierin is de taak- en bevoegdheidsverdeling tussen de gemeente en de Floriade B.V. uitgewerkt. Dit heeft ook geleid tot een actualisatie van de businesscase, waarin de taken en bedragen tussen beide partijen verdeeld zijn. De gemeente Almere heeft de afgelopen tijd gewerkt aan een versterking van de uitvoeringsorganisatie Floriade, die ook meer mandaat krijgt. Het bestemmingsplan is vastgesteld. De gemeente heeft met de camping overeenstemming bereikt over een verhuizing naar een andere locatie in Almere. Het ophogen van een deel van het terrein en de aanleg van een deel van de boulevard is aanbesteed en in uitvoering. Een schorsingsverzoek om deze werkzaamheden te stoppen door de jachthaven, is door de Raad van State afgewezen. Hierbij speelde onder meer een rol dat de werkzaamheden ook al binnen het vigerende bestemmingsplan mogelijk zijn. Er loopt nog wel een bodemprocedure tegen het nieuwe bestemmingsplan, maar het bestemmingsplan is in werking getreden. In december 2017 is de gemeente Almere gestart met een Europese aanbestedingsprocedure voor het selecteren van een marktpartij die het Floriadeterrein kan ontwikkelen, financieren, coördineren, realiseren en exploiteren. De provincie wordt betrokken bij de beoordeling van de inzendingen.

De Floriade B.V. organiseert en exploiteert de wereldexpo en de making of, inclusief het tijdelijk evenement gerelateerd vastgoed. Met hulp van de bureaus Bloc en Northern Light is door de B.V. een inspirerende uitwerking van het evenement gemaakt. De realisatie van het arboretum is hiervan het eerste onderdeel dat in uitvoering wordt gebracht, waarbij het bedrijfsleven zorgt voor

een multiplier op de gemeentelijke investering. De gemeente draagt zorg voor de permanente terreininrichting. Hierbij garandeert de gemeente dat het cascomodel van de terreininrichting kan worden gerealiseerd. De bijdragen van andere overheden, waaronder de provinciale bijdrage, is door de gemeente in de samenwerkingsovereenkomst (vooralsnog) toegerekend aan het gemeentelijk deel van de businesscase. Op basis van een gezamenlijk opgestelde menukaart wordt bekeken hoe de provinciale bijdrage kan worden besteed. Zoals bekend, loopt de provinciale bijdrage via het FVA en dat betekent dat gemeente Almere en de provincie beide moeten instemmen met een bestedingsvoorstel.

3.2 PROVINCIALE BIJDRAGE 10 MILJOEN VIA HET FONDS VERSTEDELIJKING ALMERE

In het Jaarprogramma 2015 FVA is het economisch programma Floriade Werkt! opgenomen. Hiervoor is € 2 miljoen gereserveerd, waarvan € 1 miljoen voor de organisatie van drie Challenges en € 1 miljoen voor het vullen van het Innovatiepaviljoen met ondernemersactiviteiten. Dit economisch programma loopt via programmaliijn 2 van het FVA. In het Jaarprogramma 2018 zijn twee nieuwe activiteiten opgenomen. Anders dan bij het economisch programma, waar in één keer € 2 miljoen voor een aantal jaren is vrijgemaakt, wordt bij deze activiteiten gewerkt met jaartranches. De qua financiën omvangrijkste activiteit is de realisatie van vier bruggen binnen het Floriadeterrein. In de gemeentelijke businesscase is een bedrag gereserveerd voor vier casco bruggen. Afgesproken is

dat de provincie zich zal inspannen om hiervan in samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstellingen een living lab met innovatieve bruggen te maken. De andere activiteit is de organisatie van Floriade Dialogues. Hiermee wordt beoogd op de Floriade thema's een verbinding te realiseren tussen de internationale strategie van de Floriade (stedenpaviljoens) en de Flevo Campus (structurele kennisrelatie met universiteiten, die ook doorloopt ná 2022). In de jaren 2018-2021 zal steeds één van de thema's Feeding, Greening, Energizing en Healthying the City centraal staan. Per thema wordt een curator gezocht. Bij voorkeur wordt het internationaal congres voorafgegaan door een Winterschool waar studenten input leveren voor het congres en opgevolgd door een Summerschool waar studenten aan de slag gaan met de uitkomsten van het congres.

3.3 INTERNATIONALE AGENDA

Om een wereldtentoonstelling te mogen organiseren, is formele erkenning nodig van het Bureau International des Expositions (BIE) in Parijs. Op 15 november 2017 is deze formele erkenning een feit geworden, tijdens een bijeenkomst in Parijs. De Floriade B.V. gaat zich richten op een beperkt aantal wereldsteden die zich ook actief bezig houden met de Growing Green Cities thema's. Zij worden actief worden benaderd om hun innovaties op de Floriade te tonen. De Floriade Dialogues worden hierbij één van de middelen. Een architectencompetitie voor de bouw van de stedenpaviljoens is in voorbereiding.

4. ACTIVITEITEN GERICHT OP VERSTERKING VAN DE KENNISECONOMIE VIA 'FLORIADE WERKT!'

Om de kenniseconomie te versterken worden Challenges georganiseerd, is er een subsidieregeling Nadere Regel en wordt door de Provincie een Innovatiepaviljoen op het toekomstige Floriadeterrein gebouwd. De eerste Challenge "Help mee met de toekomst van onze voeding" is in juni 2017 afgerond en samen met partners wordt momenteel geïnventariseerd wat het thema van de tweede Challenge wordt.

De Nadere Regel is in 2017 nog niet opengesteld, en zal vanwege nieuwe inzichten over het te verwachten gebruik anders vormgegeven worden. Het voornemen is de herziening in de tweede helft van 2018 aan de Staten aan te bieden.

Er wordt gewerkt aan de monitoring van Floriade Werkt!, zodat er verantwoording kan plaatsvinden over het programma. De resultaten kunnen bijdragen aan een andere sturing op huidig beleid. Daarnaast kunnen resultaten tevens getoond worden tijdens de Floriade in 2022.

Voor het Innovatiepaviljoen is inmiddels de omgevingsvergunning verleend en in januari 2018 is het aanbestedingsproces voor de realisatie van het pand gestart. Ook wordt er steeds meer duidelijk over de invulling van de kavel wat betreft het Arboretum.

De meeste bruggen in Nederland zijn aangelegd tussen 1965 en 1975 en de komende jaren is er een enorme vervangings- en onderhoudsopgave. De provincie wil hier met de Floriade invulling aan geven door middel van innovatieve bruggen.

Binnen het Floriadethema 'Growing Green Cities' wordt door de provincie de nadruk gelegd op 'Feeding the City'. Dit is ook vertaald in het economisch

programma 'Floriade Werkt!'. In dit programma stimuleert de provincie Flevoland de komende jaren kennisontwikkeling en innovaties met een focus op voeding, gezondheid en welbevinden. Het doel van 'Floriade Werkt!' is om de Floriade als hefboom te gebruiken om de Flevolandse kenniseconomie structureel te versterken. De proeftuin gedachte past bij de opgave 'Landbouw, meerdere smaken' van de Omgevingsvisie.

Op 24 februari 2016 hebben Provinciale Staten ingestemd met het bestemmen van € 2 miljoen voor het economisch programma Floriade Werkt!. Hierbij is € 1 miljoen bestemd voor het organiseren van drie innovatiewedstrijden: 'Floriade Werkt! Challenges'.

Het resterende deel van € 1 miljoen is bestemd voor het vullen van het Innovatiepaviljoen met activiteiten van bedrijven en kennisinstellingen d.m.v. de 'Nadere Regel Floriade Werkt!'. Omdat het Innovatiepaviljoen nog niet is gerealiseerd, zijn op dit doel nog geen bestedingen gedaan.

4.1 FLORIADE WERKT! CHALLENGES

Challenges zijn innovatiewedstrijden. Het voornemen is om drie keer een challenge te organiseren in de periode tot de Floriade 2022. De challenges zijn bedoeld om bij te dragen aan een structurele versterking van onze kenniseconomie, om input op te leveren voor de Flevo Campus en om 'reuring' te genereren op weg naar de Floriade en het Innovatiepaviljoen te vullen met activiteiten.

4.1.1 CHALLENGE "HELP MEE MET DE TOEKOMST VAN ONZE VOEDING"

De eerste Challenge 'Help mee met de toekomst van onze voeding' is in januari 2017 gestart en in juni 2017 afgerond. Met deze challenge is ingezet op stimulering van nieuwe business development ten behoeve van de regionale economie in Flevoland. Ingeschreven kon worden op één van de volgende drie thema's: Slimme bodem, Slimme voedselketen en Slimme voeding.

Deze challenge heeft 47 innovatieve ideeën opgeleverd. Op 1 juni 2017 zijn de 3 winnaars uit de 9 finalisten bekend gemaakt tijdens het NRC Live AgriFood & Tech event. De winnaars Instral BV, Multi Tool Trac en PeelPioneers hebben een geldbedrag gekregen van € 25.000, een voucher ter waarde van € 10.000,- voor business development op maat en een voucher van € 10.000,- voor gebruik van het Innovatiepaviljoen van de provincie op het Floriade terrein. Dit kan zowel vóór als tijdens de Floriade zijn.

De winnaars zijn vooral beoordeeld op:

- Bijdrage en impact aan duurzame voedselvoorziening;
- Economische kansen en omzetmogelijkheden;
- Mogelijkheid om het product (inter)nationaal uit te rollen.

De challenge heeft 3 winnaars opgeleverd, maar alle deelnemers krijgen aandacht. Zo zijn kennisvragen waarmee de deelnemers zitten geïnventariseerd en worden die zoveel als mogelijk gekoppeld aan de Flevo Campus. Daarnaast zijn er ondernemers die willen uitbreiden of zich willen vestigen in Flevoland.

4.1.2 NIEUWE CHALLENGES

Met partners zijn gesprekken gestart over de opzet en het thema van een volgende Challenge. Hierbij wordt verkend of een meerjarig innovatie- en onderzoeksprogramma opgebouwd kan worden, waarvoor een Challenge input levert. De komende tijd verkent de provincie de mogelijkheden om hieraan samenwerkings-partners te verbinden, zowel voor de Flevo Campus als de Groene Campus van Aeres Hogeschool in Dronten. Onder meer de thema's plantaardige eiwitten (als vleesvervanger) en kringlooplandbouw worden verkend. Deze twee thema's staan ook hoog op Europese en nationale agenda's.

Met de Challenges wil de provincie meer talent binden aan Flevoland en producenten helpen nieuwe business te creëren rondom het lokaal produceren en afzetten van voedsel.

4.2 NADERE REGEL FLORIADIE WERKT!

De 'Nadere Regel Floriade Werkt!' is op 15 maart 2016 door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Het betreft technisch een nadere regeling op de Algemene Subsidieverordening Flevoland (ASF). Voor de 'Nadere Regel Floriade Werkt!' is € 1 miljoen beschikbaar tot de Floriade in 2022.

De Nadere Regel is in 2017 nog niet opengesteld. Dit heeft te maken met de huidige opzet, waarbij aanvragers gebruik dienen te maken van het Innovatiepaviljoen op het Floriade-terrein. Dit paviljoen is echter nog niet gereed.

De verwachting is dat PS in de tweede helft van 2018 een herziening van de nadere regel aangeboden krijgt, zodat die tijdig in werking kan treden voordat het Innovatiepaviljoen wordt opengesteld (planning: derde kwartaal 2019). De regel zoals die nu van kracht is, is sterk gericht op een plusfinanciering op reeds verstrekte Europese subsidies. Met de huidige kennis van die subsidieregelingen worden niet alle geïnteresseerde ondernemers bereikt. De Nadere Regel wordt zo ingericht, dat die optimaal bijdraagt aan de zichtbaarheid in het

Innovatiepaviljoen van Flevolandse ondernemers die met voedsel innovaties bezig zijn, zowel vóór als tijdens de Floriade.

4.3 MONITORING

In het Uitvoeringsprogramma Floriade is opgenomen dat de resultaten van Floriade Werkt! worden gemonitord. Door monitoring kan achteraf worden nagegaan welke effecten het programma Floriade Werkt! heeft gebracht. Zo kan er een verantwoording plaatsvinden over de inzet vanuit het programma.

Bij de monitoring staat onder meer centraal: de ontstane netwerken in het bedrijfsleven en het aantal kennisvragen behandeld door de Flevo Campus. De manier van weergave van de resultaten zal later nog worden bepaald, samen met o.a. Floriade B.V. en gemeente Almere.

4.4 HET INNOVATIEPAVILJOEN

De provincie bouwt op het Floriade terrein het 'Innovatiepaviljoen'. Het gebouw komt naast de hoofdingang en wordt het eerste gebouw van de toekomstige Flevo Campus.

Het gebouw doet tot aan de Floriade dienst als ontmoetingsplek voor organisaties die affiniteit hebben met het thema van de Floriade: 'Growing Green Cities' in het algemeen en metropolitane voedselvraagstukken in het bijzonder. Het wordt een plek waar vergaderd kan worden, innovatieve ideeën worden uitgewisseld, gewerkt, geëxposeerd, gepresenteerd en gerepresenteerd kan worden. Vanuit de keuken moet voedsel ook beleefd kunnen worden. Deelnemers van de Floriade Werkt! Challenge krijgen de mogelijkheid ruimte te huren en hun idee te presenteren aan de bezoekers van de Floriade. Aeres Hogeschool gaat in de toekomst mogelijk een deel van het gebouw gebruiken. De Aeres Group heeft de intentie uitgesproken om een aantal werkplekken in het paviljoen te huren. Hiermee inspelend op het feit dat het Innovatiepaviljoen

onderdeel gaat uitmaken van de Flevo Campus en dat in het toekomstige schoolgebouw van Aeres geen functies gerealiseerd hoeven te worden die al in het Innovatiepaviljoen beschikbaar zijn. Omdat in het Meerjarenprogramma FVA een bijdrage aan de school is voorzien, kan de provincie hier invloed op hebben.

4.4.1 ONTWERP VAN HET PAND

Het Innovatiepaviljoen vertelt het verhaal van Flevoland (Zuiderzeegeschiedenis, ligging beneden NAP) én bevat innovaties op het gebied van duurzaamheid met de nadruk op circulair en biobased bouwen. Het bouwen van het Innovatiepaviljoen met de integratie van nieuwe, innovatieve technologieën en oplossingen dient als inspiratie voor nieuwe innovaties én als boegbeeld voor de Flevolandse economie. De aanbesteding is begin januari 2018 gestart. In de aanbesteding komt ook de energieneutraliteit van het gebouw aan de orde. Tevens praat de provincie met de gemeente (o.a. bij de marktselectie) over de relatie met energieneutraliteit van het terrein als geheel.

4.4.2 ARBORETUM

Na de oprichting van de Floriade BV is de Kick Off Groene Stad arboretum Floriade 2022 georganiseerd (2 maart 2017) en is het Arboretum in een stroomversnelling gekomen.

Met de aanstelling door de gemeente van Winy Maas als supervisor wordt de kwaliteit gewaarborgd van de ruimtelijke uitwerking van het Masterplan Floriade Almere 2022 en de Gebiedsvisie. Niek Roozen is aangesteld als landschapsarchitect. Sindsdien is in samenwerking met de gemeente Almere een concept Groenplan gepresenteerd (juli 2017) en zijn ontwerpateliers georganiseerd.

Dit heeft dit geleid tot een verkavelingsplan, een inrichtingsplan, en wordt er hard gewerkt aan een groenplan en de kavelpaspoorten. Het idee van een A-Z verdeling van het grid in Latijnse beginletters van namen en bomen staat nog steeds overeind. Letterlijk en figuurlijk wordt het Arboretum een bloemlezing van alle bomen, bloembollen, bloemen en planten waar niet alleen de bezoeker maar ook de groene sector van A tot Z van onder de indruk zal zijn. In samenwerking met de landschapsarchitecten van de gemeente wordt het groenplan verder uitgewerkt tot kavelpaspoorten. Dit heeft geleid tot een plattegrond waarin het A tot Z grid een plek heeft gevonden. Steden kiezen nu hun voorkeursplant c.q. letter en daarmee hun locatie.

Het Arboretum is dé uitgelezen kans voor de groene sector om een internationaal groen podium in te richten die door kwekers beschikbaar wordt gesteld. Het streven is er om de 26ste Botanische tuin van Nederland te worden. Daarin past een autoluw beleid en dat weer aansluit op het groeiende gebruik van elektrische én deelauto's. Het parkeerbeleid van de gemeente zal hierin volgend zijn. Nabijheid van parkeerplaatsen wordt gegarandeerd, maar niet op de eigen kavel. Wel kan op de (nog aan te kopen) kavel in voorzieningen voor de elektrische en/of deelauto worden voorzien, mits beperkt en ondergeschikt aan het groen.

In een samenwerking tussen de Floriade B.V., de gemeente Almere, DoepelStrijkers en de provincie Flevoland wordt gewerkt aan het definitief ontwerp met betrekking tot het Arboretum voor perceel én het dak, inclusief verantwoordelijkheden. Uitgangspunten voor de provincie hierbij zijn:

- het opgetilde Flevolandse landschap;
- groen als zonwering maar geen belemmering van daglichttoetreding

- eetbaar groen op het dak;
- een zodanige combinatie van groen dat het gebruik van een terras aangenaam is en blijft;
- ruimte voor 2 elektrische/ deelauto's en expeditieruimte en ruimte voor fietsen

Het Flevolandse Innovatiepaviljoen blijkt in de letter G te liggen en met de landschapsarchitect wordt besproken hoe hier een goede invulling aan gegeven kan worden. Als de betrokkenheid van het bedrijfsleven bij het arboretum succesvol is, zal dit deel van het groen op de kavel van de provincie worden gesponsord.

4.4.3 VAN PROCES NAAR REALISATIE

De omgevingsvergunning is verleend door de gemeente Almere. Daarnaast zijn de onderhandelingen over de exacte locatie en kavelgrootte afgesloten en zijn de planologische spelregels van het gebied door de gemeente Almere inzichtelijk gemaakt. De daadwerkelijke aankoop van het perceel wordt op korte termijn afgerond.

Begin januari 2018, na het besluit van PS op 13 december 2018 om het investeringskrediet beschikbaar te stellen, is de aanbesteding voor de bouw van het gebouw gestart, waarvoor vijf bedrijven na een voorselectie zijn uitgenodigd om in te schrijven. De start van de bouw is gepland najaar 2018 en een jaar later de oplevering. Het onderhoud wordt bij het winnende consortium ondergebracht. De exploitatie van het paviljoen tot en met de Floriade in 2022 wordt eveneens door middel van aanbesteding gegund. Op termijn is het de bedoeling dat het paviljoen wordt verkocht.

4.5 INNOVATIEVE BRUGGEN

De meeste bruggen in Nederland zijn aangelegd tussen 1965 en 1975. De komende jaren is er een enorme vervangings- en onderhoudsopgave noodzakelijk voor duizenden bruggen. Voor de beheerders en bouwers van bruggen betekent dit dat de beheersbaarheid en budgetten onder druk komen te staan en dat de financiële risico's groot zijn. Door de directeuren-generaal van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Economische Zaken is gevraagd naar een nieuwe aanpak in de vervanging en renovatie van bruggen. Hierbij wordt gekeken naar 'de Stroomversnelling' die bij de renovatie van woningen gebouwd in de jaren '60 succesvol is toegepast.

De provincie wil met de Floriade invulling geven aan een vernieuwde aanpak door de bouwsector uit te dagen vier innovatieve en circulaire bruggen te bouwen die wat betreft concept, ontwerp en ontwikkeling kunnen worden opgeschaald naar grootschalige constructie. De bruggen zijn niet alleen een fysieke verbinding, maar dienen ook innovatief te zijn op het gebied van bijvoorbeeld materiaalgebruik, productie, gebruik, dataverzameling en/of connectiviteit met het internet der dingen.

De provincie verkent de mogelijkheid om met de realisatie van vier bruggen op het Floriadeterrein tot een langduriger showcase van bruggenbouwers in Flevoland te komen, gecombineerd met bijvoorbeeld een opleiding Bouwkunde bij Windesheim. Het zou prachtig zijn als studenten Bouwkunde in de toekomst bewust kiezen voor Almere, omdat daar de interessante stage- en afstudeerplekken zijn.

5. ACTIVITEITEN GERICHT OP DE KENNISCAMPUS

De Flevo Campus is een belangrijke ontwikkeling om de kenniseconomie te versterken. De kennisinstellingen die zich aan de Flevo Campus verbonden hebben, Aeres Groep en AMS Institute, voeren momenteel al onderzoeken uit met behulp van studenten.

Door Flevo Campus worden daarnaast veel activiteiten georganiseerd die bijdragen aan de bekendheid van Flevo Campus en de zichtbaarheid van provincie Flevoland daarbij.

Ook in de tweede helft van 2017 organiseerde Flevo Campus verschillende bijeenkomsten en evenementen met als doel bekendheid en het verbinden van studenten en bedrijfsleven aan de Flevo Campus.

Flevo Campus is een wetenschappelijke praktijkwerkplaats op initiatief van de gemeente Almere, provincie Flevoland en Aeres Group. De campus richt zich primair op kennisinnovatie rond het Floriade thema Feeding the City door middel van onderzoek, onderwijs en ondernemerschap. De ambitie is om toe te werken naar Almere als de plek waar op nationaal en internationaal niveau voedselkennis en toepassing daarvan in de praktijk wordt getest en getoond. Sinds januari 2017 heeft AMS Institute uit Amsterdam als 4e partner zich met de ondertekening van overeenkomsten gecommitteerd aan de Flevo Campus, zowel inhoudelijk als financieel. AMS voert een aantal onderzoeken in Almere uit.

5.1 INHOUDELIJK: FEEDING THE CITY

De ambitie is om toe te werken naar Almere als de plek waar op nationaal en internationaal niveau kennis over en oplossingen voor stedelijke voedselvraagstukken en toepassing daarvan in de praktijk wordt getest en getoond. Met de Flevo Campus willen de partners een stevig cluster vormgeven op vier onderdelen: onderzoeken, onderwijzen, ontwikkelen en ondernemen. In

2017 zijn verschillende onderzoeken gestart. In de Aeres Hogeschool van Almere is de Veldacademie gevestigd, die van daaruit onderzoek coördineert. In december 2017 heeft de tweede lector van Aeres Hogeschool Almere, Sigrid Wertheim, haar inaugurele rede gehouden. De hogeschool gaat de komende tijd een drietal phd's aan zich binden, waardoor op de school ook op academisch niveau gewerkt gaat worden.

5.2 FYSIEK

Naast de inhoudelijke ontwikkelingen is er gewerkt aan de organisatie en de fysieke landing van de campus. Er is een kwartiermaker voor de Flevo Campus aangesteld in opdracht van de gemeente, de provincie, AMS en de Aeres groep. De opdracht van deze kwartiermaker is om de overall leiding te nemen op de ontwikkeling van de Flevo Campus en om een geschikte organisatie in te richten. De provincie legt met de bouw van het Innovatiepaviljoen de kiem voor deze campusontwikkeling. Het Innovatiepaviljoen wordt al vóór de Floriade in 2022 in gebruik genomen.

De Aeres Groep heeft het voornemen uitgesproken (indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan) om een nieuwe school te bouwen pal naast het Innovatiepaviljoen. Aeres is in overleg met de gemeente Almere over de aankoop van de benodigde kavels naast het Innovatiepaviljoen. Ook de gemeente reserveert op het Floriadeterrein een aantal kavels voor campusontwikkeling. Aeres werkt in overleg met partners aan een programma van eisen voor het schoolgebouw, waarbij ook de relatie (medegebruik) met het Innovatiepaviljoen in beeld wordt gebracht.

Er wordt nagedacht over de theoretisch focus van de Flevo Campus waarbij de kracht van Almere, en daarmee dus ook van de Flevo Campus, is dat het zowel in de metropoolregio als in het grootschalige agrarische productiegebied ligt. De

Flevo Campus is een kennis- en onderzoekshub en de provincie Flevoland is het living lab. Daarnaast moet er ruimte zijn om kennisgenererende en -onderzoekende bedrijven een plek te geven op de campus.

5.3 REURING FLEVO CAMPUS

Ook in de tweede helft van 2017 organiseerde Flevo Campus verschillende bijeenkomsten en evenementen met als doel bekendheid en het verbinden van studenten en bedrijfsleven aan de Flevo Campus.

In oktober organiseerden gemeente Almere, provincie Flevoland, Flevo Campus en Floriade B.V. verschillende bijeenkomsten in het kader van de Dutch Agro Food Week om de Flevolandse regio op de kaart te zetten. De gemeente Almere, Floriade B.V. en provincie Flevoland organiseerden samen de Food science day waarin regionale bedrijven bespraken hoe de toegankelijkheid en

verkrijgbaarheid van lokaal voedsel voor bewoners te stimuleren en verbeteren. 's Middags organiseerde Flevo Campus een Food Conference, met aansluitend de 2^e uitzending van Flevo Campus Radio over darmgezondheid en voedsel.

In december was Flevo Campus Live waar 100 studenten en young professionals brainstormden over de vraag: "Hoe gaan we mensen in groeiende steden voorzien van eten?"

Aansluitend was de inauguratie van Sigrid Wertheim-Heck als lector 'Voedsel en Gezond leven'.

Er is een start gemaakt met de opzet van een denktank van jong talent om samen te werken aan innovatieve oplossingen voor de stedelijke voedselvoorziening.

6. OVERIGE

De branchevereniging VHG werkt samen met kennisinstellingen en de provincie aan groene etalages langs de Waterlandseweg en linten vanuit het hele land naar de Floriade.

De Vereniging Flevo Food werkt met haar leden aan een Flevolands merk voor en gezamenlijke branding van lokaal geproduceerd voedsel.

De provincie is leadpartner van het Interreg project FoodChains 4 EU voor internationale kennisuitwisseling. De kennis die Flevoland in dit Interreg project wil opdoen en inbrengen, hangt nauw samen met de doelen van de Vereniging Flevo Food.

6.1 ETALAGES LANGS DE WATERLANDSEWEG

Langs de Waterlandseweg wordt vanaf 2018 het thema Greening the City van de Floriade zichtbaar gemaakt in de vorm van zes etalages. Op zes plekken worden groene etalages gerealiseerd die corresponderen met zes groene linten die vanuit Nederland naar Almere lopen (en vice versa). De zes groene thema-etralages die gerealiseerd worden, illustreren elk één van de thema's: water, biodiversiteit, groene grondstof, gezondheid, luchtkwaliteit en circulaire economie. Leden van de VHG (branchevereniging hoveniers) zijn de projectdragers en zetten zich in voor de realisatie van de etalages en de linten. HBO-studenten van de Aeres Hogeschool en MBO-studenten van het Wellant College worden betrokken bij de realisatie én bij het onderzoek.

6.2 VERENIGING FLEVO FOOD

Met de Floriade als een heldere stip aan de horizon heeft een groep Flevolandse ondernemers in de voedselketen zich verenigd in de Vereniging Flevo Food. De vereniging is in november 2017 formeel opgericht en telt zeven bestuursleden, afkomstig uit de drie polders en verdeeld over verschillende plekken in de voedselketen, van voedselproducenten, be- en verwerkers, transporteurs tot retailers en horeca. De vereniging zal de komende tijd leden gaan werven onder alle Flevolandse ondernemers die bedrijfsmatig actief zijn in de voedselketen. Zij hebben de ambitie om gezamenlijk Flevolands voedsel te vermarkten, bij voorkeur onder een gezamenlijk streekmerk. Het afgelopen jaar heeft de vereniging i.o. al verschillende goed bezochte bijeenkomsten georganiseerd, variërend van netwerkbijeenkomsten (elkaar beter leren kennen), kennisbijeenkomsten (samen met Aeres Hogeschool sprekers uitnodigen) tot excursies naar goede voorbeelden buiten Flevoland (Rotterdam, Amersfoort). Dit heeft al een netwerk opgeleverd van meer dan 200 Flevolandse ondernemers. Eén van de geformuleerde doelen is om tijdens de Floriade zichtbaar te zijn met Flevo Food.

6.3 INTERREG EUROPE 'FOODCHAINS 4 EU'

Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma 'Floriade Werkt!' is het project 'FoodChains 4 EU' ontwikkeld. In dit project werken 5 Europese regio's samen aan de verduurzaming van hun regionale voedselketen door innovatie. Het betreft regionale overheden en kennisinstellingen uit Flevoland, Plovdiv/Sofia (Bulgarije), Emilia-Romagna (Italië), Maramures (Roemenië) en Greater Manchester (Verenigd Koninkrijk). De provincie Flevoland treedt op als leadpartner en stuurt op het overall proces. Het Europese subsidieprogramma Interreg Europe cofinanciert de uitvoering van het project.

FoodChains 4 EU is op 1 januari 2017 gestart en gedurende de komende drie jaar (tot 2019) worden diverse activiteiten voor kennisontwikkeling en –uitwisseling georganiseerd waarbij regionale bedrijven en geïnteresseerde organisaties betrokken worden.

De kennis die Flevoland in dit Interreg project wil opdoen én inbrengen, hangt nauw samen met de doelen van de Vereniging Flevo Food: hoe kun je de regionale voedselketen verduurzamen, hoe organiseer je met regionale ondernemers een gezamenlijke distributie, kan dit onder de vlag van een gezamenlijk Flevolands merk, wat is de meest efficiënte vorm om heel verschillende ondernemers te laten samenwerken, hoe kun je kennisvragen van het netwerk uitzetten bij regionale kennisinstellingen én hun studenten, enzovoorts.

In het kader van dit Interreg project hebben de provincie Flevoland en de Aeres hogeschool Dronten een minor voor de studie International Food Business ontwikkeld. Van september 2017 tot aan januari 2018 analyseerden de studenten hoe in Flevoland de producten van boer naar bord komen en dragen zij verbeterpunten aan. Dit doen zij op basis van vragen van Flevolandse ondernemers die oplossingen zoeken om hun producten beter in de regio af te zetten. De uitkomsten van deze minor worden gepresenteerd aan regionale ondernemers en vormen de basis voor vervolgactiviteiten binnen het Interreg project 'FoodChains 4 EU'. Het is de bedoeling dat volgend jaar weer een nieuwe groep studenten met vervolgvragen aan de slag gaat.

In november 2017 zijn projectbijeenkomsten in Bologna en Piacenza (Italië) georganiseerd. Een delegatie vanuit de provincie Flevoland, inclusief bestuurders van de Vereniging Flevo Food, was hierbij aanwezig. Zij konden zelf met ondernemers in gesprek die in deze Italiaanse regio lokaal voedsel vermarkten (bv. Parmezaanse kaas, Parmaham).

6.4 BETROKKENHEID BEDRIJFSLEVEN

Via het onderzoeksprogramma voor de Flevo Campus, de kennisbijeenkomsten en de Growing Green Cities beweging in Almere raken in toenemende mate bedrijven, brancheorganisaties en maatschappelijke organisaties betrokken.

Daarnaast heeft de eerste Floriade Werkt! Challenge geleid tot een netwerk van ondernemers. Achter elke inzending zitten samenwerkingspartners, zie de website www.floriadewerktchallenge.nl.

6.5 GEBIEDSAGENDA DRONTEN

Samen met Aeres Hogeschool Dronten en de gemeente Dronten spreekt de provincie over de thema's waarop de groene campus in Dronten zich de komende jaren wil profileren, waarbij de expo in 2022 als een stimulans kan dienen. Hierbij komen thema's als precisielandbouw, robotisering in de landbouw, kringlooplandbouw, vitale bodem en verticale landbouw aan de orde.